

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету
факультету іноземних мов
Протокол № 5 від 20. 10. 2021 р.

Голова доц. Шавловська Т. С.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Українська мова і література, методика їх навчання

(назва атестаційного екзамену)

освітній ступінь магістр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (014.01 Українська мова і література)
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))
(спеціалізація)

освітня програма Українська мова і література
(назва освітньої програми)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

к.філол.н., доц. Делюсто М. С.

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української мови і літератури _____
протокол № 2 від 30.09.2021 р.

Завідувач кафедри _____
д.філол.н., доц. А. О. Колесников

ПОГОДЖЕНО:

Голова Ради з якості вищої освіти факультету

к.пед.н., доц. Рябушко С. О.

Розробники програми:

д.філол.н., доц. Колесников А.О.

проф. Райбедюк Г.Б.

доц. Топчий Л.М

Рецензенти програми:

к.філол.н., доц., доцент кафедри
української мови Вінницького
державного педагогічного університету
ім. М. Коцюбинського Гороф'янюк І. В.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є визначення ступеня готовності фахівця-філолога до викладання української мови та літератури у закладах середньої, професійно-технічної та вищої освіти, різнопланової фахової діяльності або подальшого навчання.

Завданнями атестаційного екзамену є визначення рівня здобутих теоретичних і практичних знань та вмінь, навичок міждисциплінарного історичного дослідження, здатності будувати свою діяльність на основі креативного та творчого підходу, вирішувати завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі філології та методик їх викладання у закладах середньої, професійно-технічної та вищої освіти, забезпечувати зв'язок між філологічною наукою і суспільною свідомістю у науковій та педагогічній діяльності.

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

Атестаційний екзамен проводитиметься в один етап, що полягає у перевірці знань, компетентностей, результатів навчання в магістратурі атестаційною екзаменаційною комісією.

Форма проведення – усна.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Блок 1. Завдання для перевірки фахових компетентностей зі спеціальності		
Завдання №1 Теоретичне питання (з макротемати «Сучасна наукова парадигма лінгвістичних знань»)	ФК 1. Здатність використовувати філологічні знання в галузі мовознавства для ефективного викладу мовного та літературного матеріалу у процесі навчання української мови та літератури в середній школі.	ІРН 5. Розуміти та інтерпретувати основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної філологічної науки.
	ФК 5. Здатність використовувати інструменти інших гуманітарних наук відповідно до наукового проекту.	ІРН 1. Формулювати та вдосконалювати важливу дослідницьку задачу, для її розв'язання збирати необхідну інформацію та формулювати висновки, які можна захищати в науковому контексті.
	ЗК 4. Спроможність	ІРН 2. Мати обізнаність у наукових стандартах та відповідність їх щодо точності та обсягу

	<p>об'єктивно оцінювати й аналізувати сучасні наукові досягнення й освітні технології, генерувати нові ідеї, ініціювати власні шляхи розв'язання дослідницьких і практичних завдань, зокрема в міждисциплінарних галузях.</p> <p>ЗК 5. Уміння вести пошук, здійснювати добір та опрацювання наукової інформації з різних джерел, використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології в практичній науковій діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність до системного мислення та науково-професійного самовдосконалення, уміти вести наукові дискусії в певній науковій сфері, демонструвати широкий спектр пізнавальних, правових і інтелектуальних навичок в процесі досягнення наукової мети.</p>	<p>локалізованої документації, використаної та процитованої в завданнях та завершальній кваліфікаційній роботі.</p>
<p>Завдання №2 Теоретичне питання (з макротемати «Загальні тенденції сучасного літературного процесу: національний контекст»)</p>	<p>ФК 2. Здатність визначати специфіку та основні закономірності розвитку літературного процесу к. ХХ – поч. ХХІ ст., жанрової природи творів, стильових особливостей творчості митців доби постмодернізму.</p> <p>ЗК 1. Здатність проектувати і виконувати комплексні наукові дослідження у галузі професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру.</p> <p>ЗК 3. Володіння достатнім рівнем інтелектуального потенціалу для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі сучасної науки та освіти.</p>	<p>ІРН 8. Демонструвати, паралельно виділяючи аналогії, розмаїття та зв'язки між основними мовними та літературними процесами.</p> <p>ІРН 9. Аналізувати мовні явища та інтерпретувати художні тексти ХХ – ХХІ ст., інтерпретувати та контекстуалізувати їх правильно у письмових звітах та результуючій кваліфікаційній роботі.</p>
<p>Завдання №3 Методичне завдання</p>	<p>ФК 3. Здатність використовувати</p>	<p>ІРН 4. Знати сучасні тенденції розвитку</p>

	<p>загальнолінгвістичні, літературознавчі, методичні принципи і методи дослідження.</p> <p>ФК 4. Здатність формулювати цілі, розробляти стратегії і план навчання, вибирати і використовувати сучасні технології навчання, забезпечити системність уявлення навчального матеріалу, створювати раціональну структуру і зміст занять, оцінювати й удосконалювати програми навчання, здатність організовувати самостійну роботу, консультування та стимулювання наукової активності суб'єктів освітнього процесу.</p> <p>ЗК 2. Уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень.</p>	<p>національної школи, завдання профільного навчання учнів, методики профільного навчання з української мови і літератури в старшій школі.</p> <p>ІРН 12. Творчо вирішувати педагогічні й методичні завдання в процесі навчання і виховання учнів і студентів, обирати оптимальний варіант педагогічного рішення та використовувати різноманітні форми і методи навчання, прогресивні методи керівництва навчальною, виховною та іншими видами діяльності.</p>
--	--	--

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

Блок 1. Завдання для перевірки фахових компетенцій зі спеціальності.

Завдання № 1.

Теоретичне питання, яке є складником макротемати
«Сучасна наукова парадигма лінгвістичних знань»

1. Граматика. Її предмет, структура та складові частини. Проблема визначення граматичного значення. Словотворче, формотворче, словозмінне значення. Пояснення граматичного значення школярам.
2. Граматика літературної і діалектної форм загальнонародної мови. Діалектна основа граматики літературної мови. Питання норми в граматиці української мови (діалектний і літературний різновиди) та його розв'язання в шкільній програмі.
3. Варіантність у граматиці. Варіант. Інваріант. Типи варіантів. Лінійні й узагальнювальні граматичні одиниці в структурі української мови.
4. Співвідношення морфології, морфеміки та словотвору. Місце морфеміки та словотвору в системі лінгвістичних наук. Морфологічний, морфемний і словотвірний аналіз в школі та виші.
5. Поняття про морфему як мінімальну значущу одиницю. Морф, аломорф та варіант морфеми. Класифікація морфем за значенням, функцією та позицією. Проблеми класифікації морфем. Питання про формант інфінітива.
6. Афікси субстанціальні та нульові. Питання про нульовий формант у граматиці. Нульові морфеми у програмах шкіл і вишів.
7. Морфологія класів слів (частин мови) у структурі граматики (предмет і завдання). Поняття про граматичне значення, граматичну форму, грамему. Типи граматичних форм. Взаємодія граматичних значень і форм.
8. Поняття про граматичну категорію, парадигму. Типологія категорій і парадигм. Парадигма як об'єкт морфології. Парадигмологія.
9. Морфологічні класифікації слів (частини мови, лексико-граматичні розряди, словозмінні класи). Принципи виділення частин мови. Класифікації частин мови. Проблема перехідності в системі морфологічних класів слів.
10. Проблеми діалектної морфології і синтаксису. Важливість діалектологічних знань для вчителя.
11. Типи відміни іменників (центр і периферія). Питання про невідмінювані іменники. Взаємодія форм і значень у структурі парадигм іменників.
12. Прикметник як частина мови. Граматичні категорії та ЛГР прикметника. Категорія ступеня порівняння прикметника і прислівника. Структура категорії, її значення і вираження.
13. Числівник як частина мови. Числівник як лексична морфема. Розряди числівників. Особливості парадигматики числівників.

14. Питання про займенник як частину мови. Критерії виділення морфологічного класу займенників. Семантика займенника. Класифікація займенників. Займенник у програмах закладів середньої і вищої освіти.
15. Дієслово як частина мови. Граматичні категорії та ЛГР дієслова. Граматична категорія стану, її семантика, система форм. Дієслово у програмах закладів середньої та вищої освіти.
16. Речення як основна синтаксична одиниця. Основні ознаки речення. Сучасні теорії речення. Погляди на природу речення.
17. Питання про елементарні / неелементарні синтаксичні одиниці. Типи і форми синтаксичних зв'язків.
18. Сутність словосполучення. Вчення про словосполучення як одну з основних синтаксичних одиниць. Словосполучення в системі інших синтаксичних одиниць. Елементарні/ неелементарні словосполучення.
19. Сурядні і підрядні словосполучення. Форми синтаксичних зв'язків у підрядному словосполученні. Принципи класифікації словосполучень.
20. Словосполучення серед інших одиниць мови. Поділ словосполучень.
21. Просте речення як синтаксична одиниця. Визначення у лінгвістиці. Основні ознаки. Семантико-синтаксична структура простого речення. Типи синтаксем у простому реченні.
22. Елементарні / неелементарні синтаксичні одиниці. Семантично елементарні й неелементарні прості речення.
23. Поняття про другорядні члени речення. Загальна характеристика. Парцельовані другорядні члени речення. Сучасні підходи до класифікації другорядних членів речення.
24. Двоскладні й односкладні речення. Нечленовані речення. Повні і неповні речення.
25. Односкладні речення. Проблема односкладного речення у сучасному мовознавстві. Односкладні речення в парадигмі мовознавчої науки.
26. Поняття ускладнення в структурі простого речення. Прості ускладнені речення. Особливості простого ускладненого речення.
27. Складне речення як синтаксична одиниця. Типологія складного речення. Проблеми дослідження складного речення. Формально-синтаксична та семантико-синтаксична структури складного речення. Комунікативна організація складного речення.
28. Типологія синтаксичних зв'язків у складному реченні. Засоби вираження семантико-синтаксичних відношень і синтаксичних зв'язків у складному реченні.
29. Складносурядні речення: історія питання, класифікація за структурою, за семантикою.

30. Складні речення з недиференційованим синтаксичним зв'язком. Сутність складних безсполучникових речень. Історія вивчення складних безсполучникових речень. Семантичні типи складних речень з недиференційованим синтаксичним зв'язком.

Завдання №2.

Теоретичне питання, яке є складником макрот теми «Загальні тенденції сучасного літературного процесу: національний контекст»

1. Літературний процес: внутрішні фактори й зовнішні чинники.
2. Поняття «літературний процес» у сучасному науковому дискурсі: нові вектори трактування.
3. Культурні передумови та міждисциплінарний контекст сучасної української літератури.
4. Парадигма сучасного українського літературознавства.
5. Національні варіанти літературної компаративістики.
6. Критика і метакритика як осмислення літературності в контексті сучасних інтерпретаційних методологій українського літературознавства.
7. Сучасна українська література в межах колоніального та постколоніального просторів.
8. Проблема літературних генерацій в українському письменстві останніх десятиліть.
9. Типи дискурсів у сучасній українській літературі.
10. Постмодернізм і проблеми національної ідентичності.
11. Поетична реальність сучасного національного ландшафту: знакові постаті, мистецькі дискурси.
12. Засоби моделювання національної історії в сучасній українській літературі (романи: «Берестечко» Л. Костенко, «Чорний Ворон», «Троща» В. Шкляра, «Музей покинутих секретів» О. Забужко).
13. Постколоніальна міфологізація української нації у творчості М. Матіос («Нація», «Солодка Даруся», «Москалиця»).
14. Художньо-філософський вимір екзистенціальних мотивів в українській літературі останніх десятиліть.
15. Проблема родової пам'яті в українській літературі останніх десятиліть (роман «Епізодична пам'ять» Л. Голоти).
16. Наративний дискурс сучасної української прози крізь призму українського та європейського постмодернізму (романістика Ю. Андруховича).
17. Естетична концепція «жіночої» прози порубіжжя (О. Забужко, Є. Кононенко, Г. Тарасюк, Л. Пономаренко та ін.). Дискусії довкола основних засад феміністичної естетики.

18. Ірраціональне текстомислення Г. Пагутяк.
19. Родова пам'ять землі у творчості М. Дочинця (роман-діяруш «Криничар»).
20. Міфопоетична модель світу в сучасному поетичному дискурсі (В. Голобородько, В. Герасим'юк, П. Мідянка).
21. Національне і загальнолюдське у творчості постшістдесятників (Л. Костенко, Д. Павличко, І. Драч, Б. Олійник).
22. Національно-екзистенційний тип тезаурусу в сучасному поетичному дискурсі (П. Вольвач, І. Римарук).
23. Історіософські візії у творчості Леоніда Горлача (збірка «Знак розбитого ярма»).
24. Деміфологізована версія національної історії у творчості І. Малковича: ідеологічний та естетичний виміри авторського тексту.
25. Революція гідності та подвиг Небесної сотні в художньому осмисленні українських поетів (зб. «Вірші з Майдану» Д. Павличка; поезія Г. Багряної, А. Дмитрук, М. Савки та ін.).
26. Нерепрезентативна лірика репрезентантів «нью-йоркської групи» в контексті національної та світової інтелектуальної поезії.
27. Новітня конфігурація сучасної української драми.
28. Українська драматургія посттоталітарного періоду в міфологічному контексті.
29. Еміграційний дискурс в українському літературному процесі к. ХХ-поч. ХХІ ст.
30. Грані буття художнього світу поезії Придунав'я: особистісний, текстуальний, загальнокультурний контексти.

Завдання №3. Методичне завдання

- I. Методика навчання української мови і літератури як навчальна дисципліна.
- II. Організація навчального (освітнього) процесу в умовах сучасної школи.
- III. Новітні педагогічні технології.
- IV. Форми організації навчання й контролю у закладах загальної середньої освіти.
- V. Методи та засоби навчання української мови і літератури у закладах загальної середньої освіти.
- VI. Організація контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за традиційною шкалою та 100-бальною.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	екзамен
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Підсумкова оцінка визначається як середньоарифметичне усіх оцінок (середньозважений бал) студента, які він отримав за кожне з завдань екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою.

Таблиця переведення середньозваженого балу у 100-бальну

100-бальна	сер. бал								
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

Третє завдання потребує від студента підтвердження рівня сформованості методичних умінь і навичок, який визначається за даними критеріями:

<p style="text-align: center;">5</p> <p style="text-align: center;">відмінно</p>	<p>Студент ґрунтовно оволодів теоретичним матеріалом з дисциплін методичного циклу, оперує науково-методичними термінами, має глибокі й міцні знання з методики навчання української мови та літератури у ЗВО, здатний презентувати власну інтерпретацію навчального заняття. Студент упевнено оперує набутими знаннями і застосовує їх для розв'язання практичного завдання; характеризує застосовувані методи і прийоми; аргументує використання наочності на занятті; вміло комбінує різні методи та прийоми навчання, виявляє загальну мовно-літературну ерудицію.</p>
<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">добре</p>	<p>Студент володіє загальними знаннями програмового матеріалу, послідовно і логічно, самостійно презентує навчальне заняття, виявляє розуміння його сутності, комбінує різні методи та прийоми навчання, види наочності, ілюстративний матеріал; аналітично опрацьовує матеріал методичного характеру, проте припускається незначних фактичних неточностей.</p>
<p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">задовільно</p>	<p>Студент володіє загальними знаннями програмового матеріалу, викладає основні відомості з методик навчання української мови та літератури, але не визнає мети й завдань шкільного курсу української мови та літератури в цілому й кожного розділу окремо, не повністю розкриває специфіку роботи вчителя-словесника в ЗОШ.</p>
<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">незадовільно</p>	<p>Студент не виявив загальних теоретичних знань і практичних навичок з курсів, не засвідчив уявлень про професійні вміння й навички вчителя-словесника, не орієнтується в сучасних вимогах до фахової підготовки вчителя української мови та літератури.</p>

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Сучасна наукова парадигма лінгвістичних знань

1. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / І. Вихованець, К. Городенська; За ред. І. Вихованця. К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
2. Городенська К. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? Українська мова. 2013. №2 (46). С. 3–12.
3. Горпинич В. О. Морфологія української мови: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВЦ «Академія», 2004. 336 с..
4. Гриценко П. Е. Диалекты в современной языковой ситуации Украины. Исследования по славянской диалектологии. 2012. Вып. 15. С. 18–42.
5. Гуйванюк Н. Функціональна транспозиція в синтаксисі. Лінгвістичні студії. 2001. Вип. 7. С. 85–91.
6. Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 992 с.

7. Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект: навчальний посібник. Донецьк, 2009. 137 с.
8. Загнітко А., Миронова Г. Синтаксис української мови. Теоретико-прикладний аспект. Vrnо, 2013. 224 с.
9. Сучасна українська мова. Морфологія.: підручник / За ред. А. К. Мойсеєнка. К.: Знання, 2013. 524 с.
10. Українська мова. Енциклопедія. К., 2007. 684 с.
11. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 408 с.

Загальні тенденції сучасного літературного процесу: національний контекст

1. Білоус П. В. Теорія літератури навчальний посібник. К. : Академвидав, 2014. 328 с.
2. Галета О. Від антології до онтології: антологія як спосіб репрезентації української літератури кінця ХІХ- початку ХХІ століття. К. : Смолоскип, 2015. 640 с.
3. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Теорія літератури: підручник / за наук. ред. О. Галича. К. : Либідь, 2005. 488 с.
4. Гундорова Т. І. Український літературний постмодерн. К. : Критика, 2005. 264 с.
5. Жулинський М. Г. Слово насторожі нації. Київ: Український письменник, 2015. 1012 с.
6. Історія української літератури ХХ століття : у 2 т: підручник / за ред. В. Г. Дончика. К.: Либідь, 1998. Кн. 2. 456 с.
7. Квіт С. М. Основи герменевтики: навчальний посібник. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003. 192 с.
8. Кодак М. П. Вибране: статті, рецензії, питання / проблеми теоретичні : у 2 т. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2015. Т.1-2.
9. Констанкевич І. М. Сучасна українська література: стилі, покоління, творчі індивідуальності: Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. ЛесіУкраїнки, 2012. 328 с.
10. Павличко С. Теорія літератури. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 679 с.
11. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 2001. 633 с.
12. Ткачук М. П. Українська література ХХ століття. Тернопіль: Медобори, 2014. 608 с.
13. Саєнко В. П. Сучасна українська література. Одеса: Астропринт, 2014. 352 с.
14. Українська літературна критика ХХ століття: Антологія: у 2-х т. К.: Наукова думка, 2015. Т. 1. 717 с.

Методика викладання філологічних дисциплін у новій парадигмі розвитку вищої освіти України

Основна література

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2006.
2. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014. 200 с.
3. Куцевол О. М. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури: монографія. Вінниця: Глобус-Прес, 2006. 348 с.
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. К.: ЧП, 2007. 211 с.
5. Наукові основи методики літератури: посібник для студ. вузів / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; Під ред. Н. Й. Волошиної. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.